

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL NEMUNO KILPŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) PATVIRTINIMO

2015 m. vasario 18 d. Nr. 186
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a** :

1. Patvirtinti Nemuno kilpų regioninio parko planavimo schemą, kurią sudaro Nemuno kilpų regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų bei tvarkymo planų grafinės dalys (brėžiniai) ir aiškinamojo rašto pagrindiniai teiginiai (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 17 d. nutarimą Nr. 244 „Dėl Nemuno kilpų regioninio parko planavimo schemos“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

NEMUNO KILPŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI TEIGINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nemuno kilpų regioninio parko (toliau – Regioninis parkas) planavimo schemą sudaro Regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų plano (toliau – Ribų planas) bei tvarkymo plano (toliau – Tvarkymo planas) grafinės dalys (brėžiniai) ir aiškinamojo rašto pagrindiniai teiginiai.

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

- 2.1. Regioninio parko ir jo buferinės apsaugos zonos ribas;
- 2.2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonų ribas;
- 2.3. Regioninio parko konservacinio funkcinio prioriteto zonų tikslus.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

- 3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;
- 3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemonės;
- 3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės;
- 3.4. rekreacinės plėtros kryptis ir priemonės;
- 3.5. gyvenamųjų vietovių, užstatytų teritorijų bei infrastruktūros plėtros kryptis ir tvarkymo priemonės.

II SKYRIUS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Regioniniame parke pagal jam keliamus reikalavimus, gamtos ir kultūros vertybių pobūdį, rekreacinio bei ūkinio naudojimo galimybes ir gyvenviečių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (Ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio prioriteto zona, kurią sudaro: Punios šilo gamtinis rezervatas, Prienų šilo, Punios, Punios šilo, Verknės, Kalvių, Naravų kaimo, Siponių kaimo ir Nemajūnų kraštovaizdžio draustiniai, Punios šilo pušies ir Punios šilo eglės genetiniai draustiniai, Drubengio ir Degsnės botaniniai draustiniai, Didžiųjų Nemuno kilpų, Ošvenčios ir Vizdijos hidrografiniai draustiniai, Škėvonių ir Daukantų geomorfologiniai draustiniai, Tartoko telmologinis draustinis, Pelekonių archeologinis draustinis ir Birštono urbanistinis draustinis, kurių tikslai yra šie:

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

4.1.1. Punios šilo gamtinio rezervato – išsaugoti pirmųjų Lietuvos girių bruožus išlaikiusį unikalų Punios šilo gamtinį kraštovaizdį su sengirei būdingomis ir gausiai aptinkamomis įvairiomis saugomomis gyvūnų, augalų, grybų rūšimis ir jų natūraliomis buveinėmis: Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės 6530 Miškapievės, 9070 Medžiais apaugusios ganyklos, 9010 Vakarų taiga, 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai, 9050 Žolių turtingi eglynai, 9080 Pelkėti lapuočių miškai, 9160 Skroblynai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai, 91D0 Pelkiniai miškai, 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai, 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 91E0 Aliuviniai miškai, 6270 Rūšių turtingi smilgynai, 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai;

Europos Bendrijos svarbos rūšys – žalioji dvyndantė, plačialapė klumpaitė, Šneiderio kirmvabalis, purpurinis plokščiavabalis, niūriaspalvis auksavabalis, Manerheimo grybinukas, raudonpilvė kūmutė, skiauterėtasis tritonas, europinis plačiaausis; Lietuvos saugomos rūšys – ažuolinis pintenis, ažuolinė baktrospora, skėtrioji briedragė, didysis asiūklis, plačioji platužė, skylėtoji menegacija, ažuolinė kepena, krokinis minkštenis, tarpinis ir tuščiaaviduris rūteniai, svogūninė kartenė, didysis skydvabalis; labai gausios rezervate retų rūšių populiacijos – karpotoji kempė, skaisčioji raudonpintelė; medžiai – gamtos paminklai; Punios šilo archeologinės vertybės;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

4.1.2. Prienų šilo kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti miškingo zandrinio kraštovaizdžio etaloną su išlikusiais sengirės fragmentais, natūraliu Vadės upeliu, Revuonos ištakų pelkiniu kompleksu, saugomų augalų rūšių, ypač lieknojo švylio, šakotosios ratainytės ir žvilgančiosios riestūnės, augavietėmis;

4.1.3. Punios kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti išraiškingą stačių miškingų Nemuno ir Punelės šlaitų kraštovaizdį su vienu žymiausių bei didžiausių Lietuvoje Punios piliakalniu ir Punios bažnyčios architektūriniu kompleksu;

4.1.4. Verknės kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškų Verknės žemupio slėnio kraštovaizdį su sudėtinga hidrografine struktūra, piliakalniais, atodangomis ir eroziniais cirkais;

4.1.5. Kalvių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti miškingą geomorfologiniu požiūriu vertingo Kalvių erozinio atragio kraštovaizdį su etaloninėmis sausų šlaitų bei pamiškių bendrijomis;

4.1.6. Naravų kaimo kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti vaizdingą Naravų kilpos kraštovaizdį su unikalia tris istorinius laikotarpius atspindinčia Naravų kaimo užstatymo ir žemėvaldos struktūra, archeologines bei memorialines vertybes;

4.1.7. Siponių kaimo kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškaus agrarinio slėnio kraštovaizdį, išlaikiusį bendrąją istoriškai vertingą valakinės statybos struktūrą su tradicine Siponių bei Šaltinėnų kaimų architektūra ir vertingas stačių Nemuno šlaitų natūralias buveines;

4.1.8. Nemajūnų kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti valakinę Nemajūnų kaimo užstatymo struktūrą, archeologines, architektūrines ir memorialines vertybes;

4.1.9. Punios šilo pušies ir Punios šilo eglės genetinių draustinių – išsaugoti Nemuno slėnyje susiformavusį Punios šilo unikalų pušies ir eglės genofondą, kuris yra savitas šiai aplinkai ir negali būti keičiamas kitais medynais, išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, saugomas gyvūnų, augalų, grybų rūšis, užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

4.1.10. Drubengio botaninio draustinio – išsaugoti šaltiniuoto Drubengio upelio gilų slėnį su saugomų augalų, gyvūnų ir grybų rūšių, ypač baltakraštės artonijos, skylėtosios menegacijos, blyškiosios džioveklės, natūraliomis buveinėmis;

4.1.11. Degsnės botaninio draustinio – išsaugoti unikalų introdukuotą, pasiekusį brandą itin didelio našumo Degsnės maumedyną ir Degsnės miško europinio maumedžio genetinį medyną;

4.1.12. Didžiųjų Nemuno kilpų hidrografinio draustinio – išsaugoti visoje ledyninio reljefo paplitimo zonoje unikalaus pobūdžio ir masto Didžiųjų Nemuno kilpų (Punios, Balbieriškio, Prienų ir Birštono) hidrografinę struktūrą;

4.1.13. Ošvenčios hidrografinio draustinio – išsaugoti originalios dvejospos hidrografinės struktūros Ošvenčios upelį su raiškia erozine pragauža;

4.1.14. Vizdijos hidrografinio draustinio – išsaugoti natūralų Vizdijos upelį ir jo slėnį;

4.1.15. Škėvonių geomorfologinio draustinio – išsaugoti unikalų slėninės erozijos darinį – Škėvonių gūbrį bei jo aplinką ir raiškų erozinį Birštono atragį;

4.1.16. Daukantų geomorfologinio draustinio – išsaugoti geomorfologiniu požiūriu unikalų erozinį Nibrių atragį, raiškia erozinę Daukantų dubumą, stačiašlaitį Jieznėlės upelio slėnį ir griovų bei raguvų suraižytus pagrindinius Nemuno slėnio šlaitus;

4.1.17. Tartoko telmologinio draustinio – išsaugoti natūralią šarmingą žemapelkę;

4.1.18. Pelekonių archeologinio draustinio – išsaugoti archeologinių vertybių – Pelekonių piliakalnių kompleksą ir jo aplinką;

4.1.19. Birštono urbanistinio draustinio – išsaugoti būdingą mažo kurortinio miestelio istorinę dalį, jos urbanistinę (planinę, erdvinę, tūrinę) struktūrą su senųjų vilų pastatais ir kitais istoriniais statiniais, šių statinių tradicinę architektūrinę išraišką ir jų aplinką, Birštono Vytauto parką ir piliakalnį su gyvenviete;

4.1.20. Punios šilo kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti išraiškingą Nemuno stačių krantų miškingą kraštovaizdį, Punios šile esančius valstybės saugomus gamtos paveldo objektus – Panemuninkų skardį, Punios šilo ažuolus (5) ir kultūros paveldo vertybes, Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines – 9010 Vakarų taiga, 9160 Skroblynai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai, 91E0 Aliuviniai miškai, 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai, 6270 Rūšių turtingi smilgynai, 6530 Miškapievės, kitas saugomas gyvūnų, augalų ir grybų rūšis, užtikrinti palankią jų apsaugos būklę.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

4.2. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zoną sudaro Regioninio parko plotai, nepatenkantys į konservacinio, rekreacinio, gyvenamojo ir ūkinio funkcinio prioriteto zonas. Jų tikslas – užtikrinti Regioninio parko rezervatų ir draustinių, saugomų rūšių ir buveinių, gamtos ir kultūros paveldo vertybių bei vandens telkinių apsaugą, sudarant sąlygas išsaugoti bei gerinti ekologinę kraštovaizdžio struktūrą ir tarpti biologinei įvairovei;

4.3. rekreacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro: Birštono ir Škėvonių maudyklų, Škėvonių poilsio kompleksų, Naravų ir Pociūnų–Kalvių kempingų, Žvėrinčiaus ir Druskų miško parkų, Pociūnų sportinio rekreacinio komplekso zonos;

4.4. ūkinio funkcinio prioriteto zonų grupėje išskirtos:

4.4.1. miškų ūkio zona, kurią sudaro Siponių, Puzonių, Naravų, Pelekonių, Vėžionšilio, Degsnės ir Naudžių miškai ar jų dalys;

4.4.2. žemės ūkio zona, kurią sudaro Važatkiemio, Daugėliškės, Siponių, Pašvenčio ir Naudžiūnų kaimų agrarinės teritorijos;

4.5. kitos paskirties funkcinio prioriteto zonų grupėje išskirtos:

4.5.1. gyvenamojo prioriteto zona, kurią sudaro Prienų bei Birštono miestų ir Punios gyvenamosios zonos;

4.5.2. pramoninės paskirties prioriteto zona išskirta buvusios sportinės aviacijos gamyklos teritorijoje;

4.6. buferinės apsaugos zoną sudaro Prienų, Kernuvės, Benčiakiemio, Ašmintos, Balbieriškio ir Punios arealai.

III SKYRIUS TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

5. Tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.1.1. rezervatinių miškų, pievų, pekių, smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – griežtos apsaugos (KMn) ir reguliuojamos apsaugos (KMr);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

5.1.2. gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr);

5.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo miškų (MEk) ir (M(P)Ek) (pelkėse);

5.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) (MRe) ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) ir (M(P)Ab) (pelkėse), specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MA_s) ir (M(P)A_s) (pelkėse) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.2.4. ūkinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zona (MŪ);

5.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo kraštovaizdžio tvarkymo (ŽRe) ir intensyvaus pritaikymo kraštovaizdžio tvarkymo (ŽRi) zonos;

5.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽA_s) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.4.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (GEk) ir kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo (GEr) zonos;

5.4.2. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4.3. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus tvarkymo (GŪe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4.4. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos su pozonėmis:

5.4.4.1. Druskupio rekreacinės plėtros zonoje išskirtos: subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn), urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu), intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) ir rekreacinių vandenų ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.4.4.1.1. NRu1 – skirta vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų, vaikų sanatorių, pensinio amžiaus žmonių pensionatų ir kitų specializuotų sveikatingumo įstaigų pastatų statybai. Pastatai turi būti skirtingo aukščio, vyraujantis pastatų aukštis – 9 metrai, architektūros dominančių – iki 15 metrų. Galimas zonos užstatymo tankis – iki 30 procentų;

5.4.4.1.2. NRu2 – išskirta tarp technogeninės kelio Vilnius–Prienai zonos ir Druskupio poilsio parko (MRi). Joje veikla vykdoma laikantis mineralinio vandens vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos reikalavimų. Siūloma statyti pramogų ir sveikatingumo centrą. Galima tik rekreacinių pastatų su komercinėmis paslaugomis statyba (pastatų aukštis – ne daugiau kaip 9 metrai). Zonos užstatymo tankis – iki 50 procentų. Inžinerinės infrastruktūros objektai turi būti apželdinami apsauginių želdynų grupėmis;

5.4.4.1.3. NRu3 – teritorija, skirta komercinių objektų statybai. Pastatų aukštis – ne daugiau kaip 9 metrai. Zonos užstatymo tankis – iki 50 procentų;

5.4.4.1.4. NRu4 – intensyvaus užstatymo teritorija, skirta rekreacinių, pramoginių, komercinių objektų, taip pat vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų statybai. Pastatai turi būti

skirtingo aukščio, vyraujantis pastatų aukštis – 9 metrai, architektūros dominančių – iki 15 metrų. Zonos užstatymo tankis – iki 30 procentų;

5.4.4.1.5. ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje kuriamas hidroparkas, ugdomi bendro naudojimo želdynai, atkuriamas Druskupio upelio vaga;

5.4.4.2. Birštono kalnų slidinėjimo rekreacinėje zonoje išskirtoje subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje ugdomi bendro naudojimo želdynai, kuriama minimali rekreacinė infrastruktūra, įrengiamos kalnų slidinėjimo trasos su keltuvais, paslaugų centras;

5.4.5. eksploatacinės (gavybinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuotos) aplinkos (NLn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4.6. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFn) ir intensyviai technogenizuotos aplinkos (NFu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4.7. komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NTn);

5.5. vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.5.1. ekosistemas saugančių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5.2. rekreacinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

IV SKYRIUS

GAMOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

6. Pagrindinės gamtos apsaugos kryptys yra:

6.1. išsaugoti vertingas gamtines teritorijas ir objektus;

6.2. išlaikyti Didžiųjų Nemuno kilpų gamtinės ekosistemos stabilumą, formuojant gamtinį karkasą;

6.3. išsaugoti biologinę įvairovę ir tradicinį kraštovaizdį;

6.4. atkurti pažeistus gamtinius kompleksus ir kraštovaizdžio fragmentus.

7. Vertingiausi gamtiniai kompleksai Regioniniame parke saugomi rezervatuose, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose – Regioninio parko konservacinės paskirties funkcinio prioriteto zonose.

8. Vietovėms, atitinkančioms gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“, nustatytas veiklos reglamentavimas.

9. Svarbiausias Regioninio parko gamtinio karkaso elementas – Nemuno slėnis, atliekantis regioninės svarbos slėninės migracijos funkcijas. Svarbus vaidmuo tenka vidinio stabilizavimo arealams – Prienų šilo ir Siponių miškų masyvams.

10. Formuojant gamtinį karkasą:

10.1. mažinamas antropogeninis poveikis migracijos koridoriuose, ribojant užstatymo plėtrą, intensyvią žemdirbystę, rekreaciją;

10.2. stiprinamas ekologinis potencialas regioniniame slėninės migracijos koridoriuje, didinant miškų plotus Nemuno slėnio ir terasų šlaituose, agrarinėse teritorijose, prisišliejusiose prie Nemuno upės;

10.3. labiausiai nuskurdintose agrarinėse teritorijose formuojami vietinio lygmens gamtinio karkaso elementai.

11. Saugant biologinę įvairovę ir tradicinį kraštovaizdį:

11.1. miškuose palaikoma natūraliam miškui būdinga medynų rūšinė sudėtis ir medynų vertikali struktūra;

11.2. sodinant mišką, formuojami natūraliam miškui artimos rūšinės sudėties mišrūs medynai, pirmenybę teikiant savaiminiam atžėlimui; želdinimui naudojami tik vietinės kilmės medžių rūšių sodinukai;

11.3. palaikomos atviros pievos ir pelkės, šalinant savaiminę sumedėjusią augmeniją, skatinant ekstensyvų jų naudojimą (ganyką, šienavimą);

11.4. skatinama ūkininkauti ekologiškai – nenaudoti trąšų ir pesticidų;

11.5. naikinamos savaimė plintančios svetimžemės ir aplinkos ministro patvirtintame Invazinių Lietuvoje rūšių sąraše nurodytos invazinės rūšys;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

11.6. plėtojant užstatymą, išlaikomos atviros kraštovaizdžio erdvės, skatinama žemdirbystė, apleistų žemės ūkio paskirties teritorijų naudojimas;

11.7. saugoma kraštovaizdžio įvairovė, formuojama tradicinė mozaikiška kraštovaizdžio struktūra agrarinėse ir miškingose-agrarinėse teritorijose;

11.8. siekiant geriau eksponuoti Nibrių atragi, rekomenduojama šalinti miško žėlinius atragio prieigose;

11.9. Punios šilo gamtinio rezervato apsaugai užtikrinti pastatomi kelio ženklai ir užtvarai. Įvažiavimas į Punios šilo pušies genetinį draustinį, esantį Punios girininkijos miško 22 ir 23 kvartaluose, nukreipiamas kvartaline linija tarp 21, 22 ir 29 kvartalų, 15 ir 23 kvartalų.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

12. Rekomenduojama iš vietinės kilmės medžių ir krūmų sukurti aiškią Regioninio parko ribą Birštono atragyje.

13. Pažeistų gamtinių kompleksų ir kraštovaizdžio fragmentų atkūrimas:

13.1. nusiausintose, agrariniu požiūriu menkai patraukliose teritorijose atkuriamas hidrologinis režimas, natūralūs vandens telkinių krantai, vandentėkmės;

13.2. rekultivuojamos išekspluototų karjerų teritorijos, išskyrus vietas, kuriose aptinkamos vertingos augalų ir gyvūnų rūšys;

13.3. tvarkoma vakarinė Škėvonių gūbrio dalis, ją pritaikant ekstensyviai rekreacijai;

13.4. likviduojami apleisti, ūkinei veiklai nenaudojami Nemajūnų, Matiešionių, Pociūnų, Siponių, Škėvonių, Žvyrynų kaimų gamybiniai kompleksai ar jų dalys;

13.5. Šilėnų sodininkų bendrijos nenaudojamų žemės sklypų masę siūloma užsodinti mišku.

14. Siūloma rengti Pociūnų aerodromo apsaugos zonos miškų, keliančių grėsmę skrydžių saugai, miškotvarkos projektus ir numatyti juose reikiamą medynų sudėtį bei aukštį.

14¹. Siekiant išsaugoti ir atkurti Punios šilo pušies ir eglės populiacijas, specialiaisiais miško kirtimais draustiniai formuojami taip, kad visų amžiaus klasių medynų (jaunuolynų, pabrėžtančių, brandžių ir perbrendusių) plotas juose būtų proporcingas. Naudojamos kuo mažiau natūralią miško ekosistemą pažeidžiančios miškininkystės priemonės ir technologijos, kurios projektuojamos genetinio draustinio mastu. Siekiant savaiminio pušies ir eglės populiacijų atsikūrimo ar išvengti kitų rūšių kaitos ir genetinės įvairovės sumažėjimo, medžių žūties dėl aplinkos veiksnių, ligų ir miško kenkėjų poveikio, gali būti vykdomi būtinieji sanitariniai, ugdomieji ir specialieji miško kirtimai, šalinamas trakas, purenamas dirvožemis. Vykdamas specialiuosius miško kirtimus, paliekami seni kitų rūšių medžiai ir jų grupės (ąžuolai ir kitos retos medžių rūšys), natūraliai susiformavusios pelkutės ir pan., pušynuose išsaugomi ornitochoriniai medžiai ir krūmai. Sausuolių ir uoksinių medžių paliekama atsižvelgiant į saugomos teritorijos direkcijos, atsakingos už regioninio parko apsaugą ir tvarkymą, rekomendacijas. Negyva mediena paliekama natūraliai pūti, išskyrus pavojingų liemenų kenkėjų šviežiai užpultas žalias egles, vėjavartas ir vėjolaužas. Draustinių medynams derant (derėjimo balas – ne mažesnis kaip 3), galima kirsti pavienius medžius atrankiniu būdu sėkloms ruošti. Atkuriant genetinius draustinius, pirmenybę teikiama savaiminiam miško žėlimui,

taikant žėlimą skatinančias priemones. Jei medynai nedera ir savaiminis žėlimas nevyksta, genetiniai draustiniai turi bėti atkuriami per nustatytus terminus jų dauginamąja medžiaga. Esant didelei kanopinių žvėrių gausai, žėlinius ar želdinius būtina aptverti ar taikyti kitas apsaugos priemones. Projektuojant specialiuosius kirtimus Punios šilo eglės genetiniame draustinyje, pirmenybė teikiama neplyniesiems kirtimams – atrankiniams grupiniams ir atvejiniams grupiniams kirtimams, iškertant 0,1–0,3 ha plote visus ar dalį medžių virš natūraliai atsiradusio perspektyvaus pomiškio arba vietose, kur nėra pomiškio. Vykdam specialiuosius miško kirtimus, bendras pirmuoju atveju iškirstų grupių plotas neturi viršyti 30 proc. numatyto atkurti ploto. Kai prieš tai iškirstose grupėse tolygiai augantys želdiniai ar žėliniai pasiekia apie 2 m aukštį, plotai didinami. Specialiaisiais miško kirtimais atvejiniu grupiniu ir atrankiniu grupiniu būdu medynai iškertami per ne ilgesnį kaip 20 metų laikotarpį. Projektuojant specialiuosius kirtimus Punios šilo pušies genetiniame draustinyje, specialiaisiais kirtimais kertamos ne didesnio kaip 0,7–1,0 ha ploto siauros (apie 50 m pločio, kai tikimasi savaiminio žėlimo) arba bet kokios konfigūracijos biržės (kai želdinama). Siekiant skatinti pušies žėlimą, derant medynams, biržėse dirva ruošama rudenį – purenamas paviršinīs dirvos sluoksnīs. Genetinių draustinių būklę, genetinę ir selekcinę vertę ne rečiau kaip kas dešimt metų įvertina, jų apsaugos, tvarkymo, naudojimo ir atkūrimo priemones ir reikalavimus nustato Valstybinė miškų tarnyba.

Papildyta punktu:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

V SKYRIUS

KULTūros PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONės

15. Regioninio parko kultūros paveldo apsauga vykdoma vadovaujantis šiomis nuostatomis:

- 15.1. išsaugoti vertingąsias savybes autentiškoje aplinkoje ar autentiško pavidalo, užtikrinti kultūrinių raiškų ir tradicijų perdavimą ateinančioms kartoms;
- 15.2. atkurti sunykusius vertybių elementus ar savybes, atgaivinti istorines tradicijas;
- 15.3. vykdyti taikomąsias mokslinių tyrimų ir tvarkybos programas, sukurti optimalias sąlygas pažinti vertybes moksliniais, visuomenės ir kultūrinio turizmo tikslais;
- 15.4. integruoti kultūros paveldą į visuomenės gyvenimą – naudoti ar pritaikyti viešajai paskirčiai, kultūriniam ir pažintiniam turizmui;
- 15.5. stiprinti kultūros ir gamtos paveldo apsaugos integralumą, pirmenybę teikiant kultūros paveldo objektų autentiškumo apsaugai ir palaikymui.

16. Regioniniame parke esantys kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus nekilnojamųjų kultūros vertybių tipiniuose apsaugos reglamentuose, tvirtinamuose Vyriausybės, ir individualiuose apsaugos reglamentuose, patvirtintuose kultūros ministro nustatyta tvarka; kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus paveldosaugos reikalavimus; kompleksiniai kultūros paveldo objektai ir jų apsaugos zonos, kuriems kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatyta tvarka rengiami nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal šiuose specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

17. Regioninio parko kultūros paveldo vertybių saugojimo būdai:

- 17.1. išsaugoti vietoje (pagrindinis kultūros paveldo vertybių apsaugos būdas);
- 17.2. jeigu nėra galimybės išsaugoti vietoje, – perkelti į muziejus;
- 17.3. fiksuoti dokumentuose.

18. Kultūros paveldo vertybių tvarkymo būdai: tyrimas, remontavimas, avarijų grėsmių šalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas, pritaikymas.

19. Tvarkymo būdai ar jų deriniai parenkami taip, kad būtų maksimaliai išsaugotas autentiškumas ir kultūros paveldo objektas būtų tinkamas naudoti. Tvarkymo būdai nustatomi objektų paveldotvarkos projektuose.

20. Prioritetinės kultūros paveldo vertybių apsaugos ir pritaikymo priemonės:

20.1. tvarkyti kultūros vertybes ir pritaikyti jas pažintiniam eksponavimui, pirmenybę teikiant reprezentaciniams kultūros paveldo objektams: Birštono miesto istorinei daliai, Birštono Vytauto parkui, piliakalniams, buvusių dvarų sodyboms, sakraliniams pastatams;

20.2. apsaugoti ir atkurti valakinio ir vienkieminio kaimo kraštovaizdį – išsaugoti kaimų etninės kultūros, gamtos, istorijos, mitologijos, archeologijos, architektūros vertybes, skatinti tradicijomis pagrįstą turizmo ir rekreacijos paslaugų, ūkinės ir bendruomeninės veiklos, verslų ir amatų plėtrą;

20.3. pritaikyti kaimus, išlaikiusius valakinio ir vienkieminio kaimo kraštovaizdžio elementus, pažinimui ir rekreacijai – sukurti vizualinės informacijos sistemą, gerinti privažiavimą prie jų, tvarkyti aplinką, integruoti į turistinių trasų sistemą.

VI SKYRIUS

REKREACINĖS PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

21. Rekreacinės plėtros kryptys:

21.1. atnaujinti esamas poilsio įstaigas, pritaikyti poilsiui objektus, netekusius buvusios paskirties, tačiau tinkamus rekreacijai;

21.2. modernizuoti Birštono kurorto sanatorijas, naujas sanatorijas statant bendruosiuose planuose numatytoje vietoje.

22. Plėtojant pažintinį turizmą Regioniniame parke:

22.1. formuojama turistinių automobilių, dviračių, pėsčiųjų ir vandens turizmo trasų sistema su reikiama infrastruktūra;

22.2. turizmo trasoms pritaikomi esami bendrojo naudojimo automobilių keliai, miško ir lauko keliai;

22.3. pirmenybė teikiama ekologinio – pėsčiųjų ir dviračių – turizmo plėtrai ir propagavimui;

22.4. kuriama mišri turizmo trasų sistema, derinant įvairius keliavimo būdus;

22.5. plėtojamas organizuotas pažintinis turizmas;

22.6. turistinės trasos naudojamos įvairiais tikslais (ėjimas, bėgimas, slidinėjimas, jojimas);

22.7. plėtojamas kalnų slidinėjimas, įrengiant papildomą trasą su keltuvu Birštono kalnų slidinėjimo rekreacinėje zonoje;

22.8. Tvarkymo plane pažymėtose vietose įrengiami paslaugų centrai lankytojams, pirmenybę juose teikiant Regioninio parko vertybių reprezentavimui ir eksponavimui.

23. Regioniniame parke esančios ar per jį einančios automobilių turizmo trasos:

23.1. „Keturių sostinių kelias“;

23.2. „Nemuno kelias“;

23.3. „Jono Pauliaus II piligrimų kelias“;

23.4. „Sūduvos kelias“;

23.5. „Panemunių kelias“;

23.6. Birštono savivaldybės;

23.7. „Piligrimų kelias Lenkija–Lietuva“.

24. Plėtojant automobilių turizmą:

24.1. gerinama automobilių kelių danga, palaikoma gera jų būklė, užtikrinanti geras važiavimo sąlygas. Pirmiausia tvarkomas privažiavimas prie lankytinų objektų;

24.2. įrengiamos apžvalgos aikštelės, poilsiavietės, kempingai, maitinimo įstaigos;

24.3. pažymimos natūroje automobilių turizmo trasos, pastatomos nuorodos į kitas turistines trasas, įrengiama reikalinga vizualinės informacijos infrastruktūra;

24.4. tvarkoma kelių aplinka, pakelių želdynai;

24.5. Birštono mieste nutiesus naują tiltą per Nemuną, formuojamos žiedinės automobilių turizmo trasos.

25. Regioniniame parke esančios ar per jį einančios dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasos:

25.1. tarptautinė dviračių trasa „Rytų Europos takas“;

25.2. nacionalinės dviračių trasos;

25.3. žiedinė dviračių ir pėsčiųjų trasa „Nemuno kilpos“;

25.4. Prienų šilo dviračių ir pėsčiųjų trasa.

26. Plėtojant dviračių ir pėsčiųjų turizmą:

26.1. gerinamos esamų dviračių ir pėsčiųjų takų dangos, palaikoma gera jų būklė, įrengiama reikiama infrastruktūra;

26.2. tiesiami nauji dviračių ir pėsčiųjų takai, įrengiama reikiama infrastruktūra;

26.3. tvarkoma takų ir trasų aplinka;

26.4. prioritetas teikiamas žiedinei turistinei trasei „Nemuno kilpos“;

26.5. įrengiamos žiedinei dviračių ir pėsčiųjų trasei „Nemuno kilpos“ reikalingos perkėlos per Nemuno upę;

26.6. prie dviračių ir pėsčiųjų trasų įrengiama reikiama infrastruktūra;

26.7. formuojamos jungtys tarp skirtingų dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasų.

26.8. tvarkymo plane pažymėtoje vietoje, Punios šilo kraštovaizdžio draustinyje, įrengiamas Punios šilo pažintinis takas ir lauko informacinė sistema.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

27. Plėtojant vandens turizmą:

27.1. įrengiamos Nemuno ir Verknės vandens turizmo trasos su infrastruktūra;

27.2. propaguojamas bemotoris vandens turizmas;

27.3. plėtojamas organizuotas vandens turizmas.

28. Rengiant techninius projektus, galima planavimo schemoje pasiūlytų turistinių trasų išdėstymo korektūra.

29. Tvarkant Pociūnų rekreacinę zoną:

29.1. plėtojama sportinė ir rekreacinė aviacija;

29.2. įrengiama viešojo turizmo ir poilsio infrastruktūra – stacionarūs ar laikini informacijos, higienos ir atliekų surinkimo statiniai bei įrenginiai;

29.3. galima maitinimo ir trumpalaikio apgyvendinimo paskirties pastatų statyba, kempingo įrengimas;

29.4. galima su aviacine veikla susijusios inžinerinės infrastruktūros plėtra;

29.5. intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje teisės aktų nustatyta tvarka miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis.

29¹. Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomas pastatas, Punios šile, Padaglės viensėdyje, pritaikomas gamtos centrai ir (ar) edukacinei veiklai.

Papildyta punktu:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

VII SKYRIUS GYVENAMŲJŲ VIETŲ, UŽSTATYTŲ TERITORIJŲ BEI INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS IR TVARKYMO PRIEMONĖS

30. Pagrindinės nuostatos, kuriomis vadovaujasi formuojant gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros politiką Regioniniame parke, yra šios:

30.1. išsaugoti istoriškai susiklosčiusias urbanistines struktūras ir jų elementus, turinčius kultūros paveldo reikšmę;

30.2. renovuoti gyvenamuosius namus ir tobulinti infrastruktūrą, siekiant patenkinti Regioninio parko gyventojų ir lankytojų reikmes;

30.3. riboti užstatymą gamtiniu ar kultūriniu požiūriu vertingose Regioninio parko dalyse.

31. Regioninio parko gyvenamųjų vietovių vertė, poveikis aplinkai ir plėtos perspektyvos labai nevienodos, todėl Regioninio parko užstatymo plėtos kryptys yra skirtingos:

31.1. griežčiausias išsaugančiojo tvarkymo (GEk) reglamentas taikomas Birštono urbanistiniame draustinyje;

31.2. vidutinio griežtumo atnaujinamojo tvarkymo (GER) reglamentas taikomas Kalvių, Naravų, Nemajūnų, Nibrių, Pelekonių, Siponių, Šaltinėnų kaimuose;

31.3. sugriežtinto vizualinio reguliavimo tvarkymo reglamentas (GAi) taikomas draustiniuose, ekologinės apsaugos, ūkinio ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose esančioms vienkieminėms bei atstatomoms buvusioms sodyboms, nepatenkančioms į gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas;

31.4. Škėvonių kaime buvusio paukštyno teritorijoje taikomas (GAi) tvarkymo reglamentas, leidžiamas mažaaukštis daugiabutis užstatymas, nekeičiant esamo sodybinio užstatymo aukščio;

31.5. ekstensyvaus kraštovaizdžio tvarkymo (GŪe) zonos išskirtos Birštono ir Prienų miestų dalyse, Punios kaime, Vazatkiemio kaime.

32. Gyvenamųjų vietovių plėtra, esamo užstatymo sutankinimas galimas visose gyvenamosios paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonose.

33. Naujų sodybų kūrimas galimas:

33.1. gyvenamosios paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonose;

33.2. žemės ūkio funkcinio prioriteto zonose 10 hektarų ir didesnio ploto žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, taip pat ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose 15 hektarų ir didesnio ploto žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, išskyrus Tvarkymo plane pažymėtas teritorijas, kuriose, siekiant išsaugoti Didžiųjų Nemuno kilpų ekosistemą, Nemuno slėnio gamtinės migracijos koridoriaus funkcionalumą, gamtiniu ir kultūriniu požiūriu vertingus žemutinių Nemuno slėnio terasų kompleksus, naujų statinių statyba negalima;

33.3. Tvarkymo plane pažymėtose vietose.

34. Birštono urbanistiniame draustinyje sunykusio istorinio užstatymo vietose buvusio užstatymo atkūrimas galimas tik istorinių ir (ar) urbanistinių, ir (ar) archeologinių išvadų pagrindu.

35. Veikiančių kapinių plėtra vykdoma pagal detalųjį ar specialųjį teritorijų planavimo dokumentą, numatantį plečiamoje teritorijoje kapinėms prižiūrėti reikalingą infrastruktūrą ir statinius.

36. Gerinamos esamų bendrojo naudojimo kelių dangos. Tvarkant kelius, pirmenybė teikiama Tvarkymo plane numatytų pažintinio turizmo maršrutų, taip pat privažiavimo prie rekreacinių teritorijų ir lankomų objektų įrengimui.

37. Galimas naujų jungčių pėsčiųjų susisiekimui per Nemuną įrengimas ir statyba.

38. Rekonstruojant esamas ir rengiant naujas žemos įtampos elektros perdavimo linijas, rekomenduojama jas tiesti požeminiais kabeliais.

39. Likviduojami apleisti ir neprižiūrimi gamybiniai-ūkiniai statiniai.

Priedų pakeitimai:

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Ribu planas_2 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Ribu planas_3 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Ribu planas_4 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Tvarkymo planas_1 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Tvarkymo planas_2 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Tvarkymo planas_3 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Tvarkymo planas_4 lapas

Priedo pakeitimai:

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [467](#), 2022-05-04, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09683

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 18 d. nutarimo Nr. 186 „Dėl Nemuno kilpų regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) patvirtinimo“ pakeitimo